

Odsetki ustawowe - Portugalia

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej [pt](#). Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

SPIS TREŚCI

- 1 Czy „odsetki ustawowe” ustanowiono w państwie członkowskim? Jeżeli tak, w jaki sposób zdefiniowano „odsetki ustawowe” w tym państwie członkowskim?
- 2 Jeżeli tak, proszę podać kwotę/stopę oraz podstawę prawną ich naliczania. Jeżeli ustanowiono różne stopy odsetek ustawowych, w jakich okolicznościach mają one zastosowanie i jakie są przesłanki ich stosowania?
- 3 Czy możliwe jest uzyskanie dodatkowych informacji dotyczących sposobu naliczania odsetek ustawowych w razie takiej potrzeby?
- 4 Czy istnieje nieodpłatny dostęp online do wyżej wymienionej podstawy prawnej?

1 Czy „odsetki ustawowe” ustanowiono w państwie członkowskim? Jeżeli tak, w jaki sposób zdefiniowano „odsetki ustawowe” w tym państwie członkowskim?

Odsetki ustawowe

Tak, w portugalskich przepisach przewiduje się instytucję odsetek ustawowych.

Odsetki mogą zostać określone przez strony lub ustanowione w przepisach prawa. Jeżeli określiły je strony, nazywa się je odsetkami umownymi. **Jeżeli są ustanowione w przepisach prawa, nazywa się je odsetkami ustawowymi.**

Odsetki umowne i ustawowe **mogą mieć charakter cywilnoprawny lub handlowy.**

Cel odsetek

Ogólnie rzecz ujmując, istnieją dwa rodzaje odsetek: odsetki kapitałowe (np. odsetki należne z tytułu pożyczki) oraz odsetki karne (np. odsetki za zwłokę w wykonaniu zobowiązania).

Odsetki ustawowe za zwłokę

Jeżeli dłużnik **dopuszcza się zwłoki w wykonaniu zobowiązania pieniężnego**, co do zasady **odszkodowanie należne z tytułu zwłoki odpowiada odsetkom ustawowym** naliczonym od dnia, w którym dłużnik dopuścił się zwłoki. Zobowiązanie pieniężne oznacza zobowiązanie do zapłaty określonej sumy pieniężnej na rzecz drugiej strony.

Moment powstania zwłoki

Uznaje się, że dłużnik pozostaje w zwłoce, jeżeli został zawiadomiony drogą sądową lub pozasądową o obowiązku wykonania zobowiązania.

Istnieją jednak trzy przypadki, w których uznaje się, że dłużnik pozostaje w zwłoce, nawet jeżeli nie zawiadomiono go o tym obowiązku:

1. jeżeli termin wykonania zobowiązania był oznaczony;
2. jeżeli zobowiązanie powstało w wyniku czynności niezgodnej z prawem;
3. jeżeli dłużnik świadomie unika odebrania zawiadomienia; w tym przypadku uznaje się, że dłużnika zawiadomiono o obowiązku wykonania zobowiązania w dniu, w którym w normalnej sytuacji doręczono by mu zawiadomienie.

Jeżeli dług jest niepłynny, zwłoka nie powstaje, dopóki dług nie stanie się płynny, chyba że winę za brak płynności ponosi dłużnik. Jeżeli dłużnik jest odpowiedzialny za czynność niezgodną z prawem lub za ryzyko, uznaje się, że pozostaje w zwłóce od dnia, w którym otrzymał formalne zawiadomienie, chyba że dopuścił się już zwłoki w rozumieniu pierwszej części niniejszego akapitu.

Wygaśnięcie lub cesja wierzytelności odsetkowej

Od momentu jej powstania wierzytelność odsetkowa nie jest koniecznie zależna od wierzytelności głównej. Każdą z nich można przenieść lub umorzyć niezależnie od drugiej.

Zaliczenie płatności częściowych

W przepisach krajowych ustanawia się następujące zasady w odniesieniu do zaliczania płatności:

(i) jeżeli oprócz kwoty głównej dłużnik musi zapłacić koszty lub odsetki lub musi wypłacić wierzycielowi odszkodowanie za zwłokę, płatność, która nie jest wystarczająca do pokrycia całej kwoty, zostanie zaliczona na poczet kosztów, odszkodowania, odsetek i kwoty głównej, w podanej kolejności;

(ii) zaliczenia na poczet kwoty głównej należy dokonać w ostatniej kolejności, chyba że wierzyciel postanowi inaczej.

Odsetki od odsetek

W niektórych przypadkach można naliczyć odsetki karne od odsetek zwykłych (odsetki składane).

Aby można było naliczyć kolejne odsetki od odsetek, musi nastąpić jedna z sytuacji, które opisano poniżej.

1. Dłużnik musi zostać zawiadomiony drogą sądową o konieczności dokonania kapitalizacji odsetek albo zapłaty odsetek pod groźbą ich kapitalizacji.

Kapitalizacji mogą podlegać wyłącznie odsetki odpowiadające minimalnemu okresowi jednego roku. Wspomniane ograniczenia dotyczące odsetek składanych nie mają zastosowania, jeżeli są one sprzeczne z przepisami szczególnymi lub praktykami stosowanymi w sektorze (np. w przypadku gdy kredyty przyznane przez instytucje finansowe podlegają przepisom szczególnym).

W krajowym orzecznictwie stwierdza się, że nie można naliczać odsetek karnych od odsetek karnych. W związku z tym co do zasady niedozwolone jest naliczanie odsetek od odsetek ustawowych należnych w wyniku zwłoki w wykonaniu zobowiązania pieniężnego. Fakt ten pozostaje bez uszczerbku dla wszelkich wariacji wykładni w tym względzie zawartych w orzecznictwie i przewidzianej w prawie możliwości zastosowania obligatoryjnej kary pieniężnej w sytuacji gdy zapłata danej kwoty pieniężnej została zasądzona wyrokiem sądu.

2 Jeżeli tak, proszę podać kwotę/stopę oraz podstawę prawną ich naliczania. Jeżeli ustanowiono różne stopy odsetek ustawowych, w jakich okolicznościach mają one zastosowanie i jakie są przesłanki ich stosowania?

Stawki odsetek ustawowych są różne w zależności od tego, czy odnoszą się one do **odsetek cywilnoprawnych** czy handlowych.

Cywilnoprawne odsetki ustawowe

Cywilnoprawne odsetki ustawowe są określone wspólnym zarządzeniem (*Portaria*) Ministrów Sprawiedliwości i Finansów zgodnie z art. 559 ust. 1 portugalskiego kodeksu cywilnego (*Código Civil*). W grudniu 2015 r. (czas sporządzenia niniejszego arkusza informacyjnego) stawki odsetek cywilnoprawnych regulowało zarządzenie nr 291/03 z dnia 8 kwietnia 2003 r.

Handlowe odsetki ustawowe

Handlowe odsetki ustawowe są zazwyczaj należne z tytułu kredytu zaciągniętego przez przedsiębiorstwa handlowe (prowadzące działalność indywidualnie lub w grupie) oraz w szczególności w odniesieniu do tych rodzajów kredytów, o których mowa w przywołanym poniżej dekrete z mocą ustawy nr 62/2013 z dnia 10 maja 2013 r.

Handlowe odsetki ustawowe są określone wspólnym zarządzeniem Ministrów Sprawiedliwości i Finansów zgodnie z art. 102 ust. 3–5 portugalskiego kodeksu spółek handlowych (*Código Comercial*). W chwili sporządzenia niniejszego arkusza informacyjnego, czyli w grudniu 2015 r., ustalanie wysokości odsetek handlowych regulowało zarządzenie nr 277/13 z dnia 26 sierpnia 2013 r., zgodnie z którym stawki odsetek handlowych ustala się co pół roku.

Wysokość każdej ze stawek odsetek handlowych, o których mowa w zarządzeniu nr 277/13 z dnia 26 sierpnia 2013 r., jest ustalana w obwieszczeniu Dyrekcji Generalnej ds. Skarbu Państwa i Finansów (Direcção Geral do Tesouro e Finanças) publikowanym w Dzienniku Urzędowym Republiki Portugalskiej (Diário da República), seria II, dnia 15 stycznia i 15 lipca każdego roku.

Zarządzenie nr 277/13 z dnia 26 sierpnia 2013 r. określa dwie stawki handlowych odsetek karnych, które różnią się w zależności od tego, jakiego rodzaju transakcji dotyczą:

1. pierwszą z nich jest stawka odsetek mająca zastosowanie do zwłoki w płatnościach odnoszących się do transakcji handlowych zawieranych między przedsiębiorstwami lub między przedsiębiorstwami a podmiotami publicznymi zgodnie z dekretem z mocą ustawy nr 62/2013 z dnia 10 maja 2013 r.;
2. drugą z nich jest dodatkowa stawka odsetek karnych mająca zastosowanie do innych operacji, która odnosi się do kredytów zaciągniętych przez przedsiębiorstwa handlowe (prowadzące działalność indywidualnie lub w grupie) zgodnie z art. 102 ust. 3 portugalskiego kodeksu spółek handlowych.

Wysokość odsetek ustawowych, zarówno cywilnoprawnych, jak i handlowych, zmienia się w czasie. Z tego powodu podczas obliczania odsetek należy uwzględnić różne stawki obowiązujące w odniesieniu do każdej części okresu zwłoki.

Ze względów praktycznych w niniejszym arkuszu informacyjnym jest mowa jedynie o stawkach odsetek ustawowych obowiązujących w ostatnich latach. Treść niniejszego arkusza informacyjnego ma charakter wyłącznie informacyjny. Należy zapoznać się z przepisami krajowymi mającymi zastosowanie w danym przypadku.

Obligatoryjne odsetki dodatkowe w wysokości 5% dodaje się do należnych odsetek ustawowych, jeżeli zapłata danej kwoty pieniężnej została zasądzona wyrokiem sądu. W tym przypadku odsetki w wysokości 5% rocznie automatycznie staną się wymagalne – bez konieczności wydania przez sąd jakiegokolwiek postanowienia w tym zakresie – licząc od daty uprawomocnienia się wyroku. Obligatoryjną karę pieniężną dodaje się w stosownych przypadkach do odsetek karnych lub do kwoty należnego odszkodowania zgodnie z art. 829a ust. 4 portugalskiego kodeksu cywilnego.

Stawki odsetek ustawowych od dnia 5 sierpnia 1980 r. do chwili obecnej:

Od dnia 5 sierpnia 1980 r. do dnia 22 maja 1983 r. (1 021 dni) – dekret z mocą ustawy nr 200-C/80 z dnia 24 czerwca 1980 r. oraz zarządzenie nr 447/80 z dnia 31 lipca 1980 r.)	15%
Od dnia 23 maja 1983 r. do dnia 28 kwietnia 1987 r. (1 437 dni) – zarządzenie nr 581/83 z dnia 18 maja 1983 r.)	23%
Od dnia 29 kwietnia 1987 r. do dnia 29 września 1995 r. (3 076 dni) – zarządzenie nr 339/87 z dnia 24 kwietnia 1987 r.)	15%
Od dnia 30 września 1995 r. do dnia 16 kwietnia 1999 r. (1 295 dni) – zarządzenie nr 1171/95 z dnia 25 września 1995 r.)	10%
Od dnia 17 kwietnia 1999 r. do dnia 30 kwietnia 2003 r. (1 475 dni) – zarządzenie nr 263/99 z dnia 12 kwietnia 1999 r.)	7%
Od dnia 1 maja 2003 r. (zarządzenie nr 291/03 z dnia 8 kwietnia 2003 r.)	4%

Stawki handlowych odsetek ustawowych od dnia 28 września 1995 r. do chwili obecnej:

Od dnia 28 września 1995 r. do dnia 16 kwietnia 1999 r. (zarządzenie nr 1167/95 z dnia 23 września 1995 r.)	15%
Od dnia 17 kwietnia 1999 r. do dnia 30 września 2004 r. (zarządzenie nr 262/99 z dnia 12 kwietnia 1999 r.)	12%
Od dnia 1 października 2004 r. do dnia 31 grudnia 2004 r. (obwieszczenie Dyrekcji Generalnej ds. Skarbu Państwa (Direcção-Geral do Tesouro, „DGT”) nr 10097/04 z dnia 30 października 2004 r.)	9,01%

Pierwsza połowa 2005 r. (zarządzenie nr 597/2005 z dnia 19 lipca oraz obwieszczenie DGT 310/2005 z dnia 14 stycznia 2005 r.)	9,09%
Druga połowa 2005 r. (zarządzenie nr 6923/2005 z dnia 25 lipca 2005 r.)	9,05%
Pierwsza połowa 2006 r. (obwieszczenie DGT nr 240/2006 z dnia 11 stycznia 2006 r.)	9,25%
Druga połowa 2006 r. (obwieszczenie DGT nr 7706/2006 z dnia 10 lipca 2006 r.)	9,83%
Pierwsza połowa 2007 r. (obwieszczenie DGT nr 191/2007 z dnia 5 stycznia 2007 r.)	10,58%
Druga połowa 2007 r. (obwieszczenie Dyrekcji Generalnej ds. Skarbu Państwa i Finansów (Direcção-Geral do Tesouro e Finanças, „DGTF”) nr 13665/2007 z dnia 30 lipca 2007 r.)	11,07%
Pierwsza połowa 2008 r. (obwieszczenie DGTF nr 2152/2008 z dnia 29 stycznia 2008 r.)	11,20%
Druga połowa 2008 r. (obwieszczenie DGTF nr 19995/2008 z dnia 14 lipca 2008 r.)	11,07%
Pierwsza połowa 2009 r. (obwieszczenie DGTF nr 1261/2009 z dnia 14 stycznia 2009 r.)	9,50%
Druga połowa 2009 r. (obwieszczenie DGTF nr 12184/2009 z dnia 10 lipca 2009 r.)	8%
Pierwsza połowa 2010 r. (obwieszczenie DGTF nr 597/2010 z dnia 4 stycznia 2010 r.)	8%
Druga połowa 2010 r. (obwieszczenie DGTF nr 13746/2010 z dnia 12 lipca 2010 r.)	8%
Pierwsza połowa 2011 r. (obwieszczenie DGTF nr 2284/2011 z dnia 21 stycznia 2011 r.)	8%
Druga połowa 2011 r. (obwieszczenie DGTF nr 14190/2011 z dnia 14 lipca 2011 r.)	8,25%
Pierwsza połowa 2012 r. (obwieszczenie DGTF nr 692/2012 z dnia 17 stycznia 2012 r.)	8%
Druga połowa 2012 r. (obwieszczenie DGTF nr 9944/2012 z dnia 24 lipca 2012 r.)	8%
Pierwsza połowa 2013 r. (obwieszczenie DGTF nr 584/2013 z dnia 11 lipca 2013 r.)	7,75%
Druga połowa 2013 r. operacje podlegające dekretowi z mocą ustawy (Decreto-lei) nr 62/2013 (obwieszczenie DGTF nr 11617/2013 z dnia 17 września 2013 r.)	8,50%
Inne operacje (obwieszczenie DGTF nr 10478/2013 z dnia 23 sierpnia 2013 r.)	7,50%
	8,25%

Pierwsza połowa 2014 r. operacje podlegające dekretowi z mocą ustawy nr 62/2013	
Inne operacje (obwieszczenie DGTF nr 1019/2014 z dnia 24 stycznia 2014 r.)	7,25%
Druga połowa 2014 r. operacje podlegające dekretowi z mocą ustawy nr 62/2013	8,15%
Inne operacje (obwieszczenie DGTF nr 8266/2014 z dnia 16 lipca 2014 r.)	7,15%
Pierwsza połowa 2015 r. operacje podlegające dekretowi z mocą ustawy nr 62/2013	8,05%
Inne operacje (obwieszczenie DGTF nr 563/2015 z dnia 19 stycznia 2015 r.)	7,05%
Druga połowa 2015 r. operacje podlegające dekretowi z mocą ustawy nr 62/2013	8,05%
Inne operacje (obwieszczenie DGTF nr 7758/2015 z dnia 14 lipca 2015 r.)	7,05%

3 Czy możliwe jest uzyskanie dodatkowych informacji dotyczących sposobu naliczania odsetek ustawowych w razie takiej potrzeby?

Dodatkowe informacje na ten temat obliczania wysokości odsetek ustawowych można uzyskać na stronie internetowej Dyrekcji Generalnej ds. Skarbu Państwa i Finansów Ministerstwa Finansów.

<http://www.dgtf.pt/avisos-e-circulares/taxas-de-juros-moratorios>

4 Czy istnieje nieodpłatny dostęp online do wyżej wymienionej podstawy prawnej?

Dostęp *online* do strony internetowej, o której mowa w odpowiedzi na pyt. 3, jest bezpłatny.

Uwaga

Informacje zawarte w niniejszym arkuszu informacyjnym mają ogólny charakter i nie są wyczerpujące. Nie są one wiążące dla punktu kontaktowego, europejskiej sieci sądowej w sprawach cywilnych i handlowych, sądów ani żadnych innych podmiotów. Skorzystanie z arkusza nie zwalnia z obowiązku zapoznania się z obowiązującymi przepisami.

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Ostatnia aktualizacja: 20/02/2017